

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 24 » 01 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія розвитку»

для студентів

спеціальності: 053 Психологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 053.00.01 Психологія

спеціалізації

Київ – 2020

Розробник:

Столярчук Олеся Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Викладач:

Столярчук Олеся Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від 30. 08.2018 р. № 8

Завідувач кафедри _____ (О.П. Сергєєнкова)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.01 Психологія)

30. 08. 2018 р.

Керівник освітньої програми _____ (О.П. Сергєєнкова)

Робочу програму перевірено

03. 09. 20 18 р.

Заступник директора _____ (Р.О. Павлюк)

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « 20 » 01 20 20 р., протокол № 1

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, в тому числі:	180	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	70	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити закономірності психічного розвитку людини в онтогенезі, типові психологічні особливості представників всіх вікових періодів; забезпечити на цій основі формування психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз закономірностей психічного розвитку та становлення особистості;
- вивчення детермінант і показників психічного розвитку індивіда;
- розкриття типових психологічних особливостей представників всіх періодів онтогенезу людини;
- визначення детермінант, виявів та способів конструктивного подолання криз психічного розвитку особистості.

3. Результати навчання за дисципліною

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Психологія розвитку» у студентів формуються такі **навчальні компетентності**:

- знання категоріально-понятійного апарату психології,
- навички реалізації інтерактивних методів, психологічних технологій, орієнтованих на особистісно-професійне зростання співробітників, охорону здоров'я людини і соціальної групи,
- здатність до реалізації заходів профілактики та подолання проблем особистісно-професійного розвитку,

- здатність визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання,
- розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань,
- ілюстрування прикладами закономірностей та особливостей функціонування та розвитку психічних явищ,
- здатність до реферування наукових джерел, обґрунтування власної позиції, формулювання самостійних висновків,
- спроможність взаємодіяти емпатійно, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерні і вікові особливості,
- відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку,
- соціально відповідальна та свідома поведінка, слідування гуманістичним та демократичним цінностям,
- розуміння важливості збереження здоров'я (власного й оточуючих).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології розвитку							
Тема 1. Психологія розвитку як наука	2	2					
Тема 2. Психічний розвиток людини, його особливості	4	2	2				
Тема 3. Фактори психічного розвитку	9		2				7
Тема 4. Теорії психічного розвитку	2		2				
Тема 5. Вікова періодизація психічного розвитку людини	6	2	2	2			
Модульний контроль	2						
Разом	25	6	8	2			7
Змістовий модуль 2. Психологія раннього дитинства							
Тема 1. Зародження психіки дитини пренатальному періоді	4	2					

Тема 2. Психологія новонародженого та немовляти	9		4				7
Тема 3. Психічний розвиток дитини раннього віку	13	2	2	2			7
Модульний контроль	2						
	28	4	6	2			14
Змістовий модуль 3. Психологія середнього дитинства							
Тема 1. Психологія дітей дошкільного віку	13	2	4	2			7
Тема 2. Психічний розвиток молодших школярів	15	2	4				7
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	8	2			14
Змістовий модуль 4. Психологія дорослішання							
Тема 1. Психічний розвиток підлітків	13	2	4				7
Тема 2. Психологія юнацтва	15	2	4	2			7
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	8	2			14
Змістовий модуль 5. Психологія дорослості							
Тема 1. Психологія ранньої дорослості	11	2	2				7
Тема 2. Психологія середньої дорослості	13	2	2	2			7
Тема 3. Психологія людей похилого віку	11	2	2				7
Модульний контроль	2						
Разом	37	6	6	2			21
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	180	24	36	10			70

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології розвитку

Лекція 1. Психологія розвитку як наука (2 год.)

Психологія розвитку як міждисциплінарна наука, її предмет та завдання. Місце психології розвитку в системі психологічних знань, її зв'язки з іншими науками. Історія виникнення та становлення психології розвитку. Структура психології розвитку. Наукове дослідження у психології розвитку, його методологія. Специфіка використання загальнонаукових методів при дослідженні психічного розвитку людини.

Основні поняття теми:

Психологія розвитку, психічний розвиток, вікова психологія.

Лекція 2. Особливості психічного розвитку людини (2 год.)

Поняття про психічний розвиток людини та його особливості. Взаємозв'язок психічного розвитку індивіда та формування його особистості. Характеристика показників психічного розвитку. Вікові й індивідуальні особливості психічного розвитку, їх співвідношення. Адекватні та неадекватні особливості психічного розвитку. Явища акселерації та ретардації у формуванні особистості. Поняття про сенситивні періоди розвитку психіки, їх значення та критерії вияву.

Основні поняття теми:

Психічний розвиток, психічні суперечності, сенситивний період, рівень актуального розвитку, зона найближчого розвитку психіки.

Семінар 1. Загальні особливості психічного розвитку людини.

Семінар 2. Фактори психічного розвитку людини.

Семінар 3. Теорії психічного розвитку.

Лекція 3. Вікова періодизація психічного розвитку людини (2 год.)

Поняття про психологічний вік людини, його співвідношення з хронологічним віком. Проблема здійснення вікової періодизації психічного розвитку людини: методологічний, хронологічний та етнічний аспекти. Одиниці поділу психічного розвитку людини – епохи, періоди й епохи, їх зміст. Сучасна вікова періодизація психічного розвитку людини.

Основні поняття теми:

Вікова періодизація психічного розвитку людини, епоха, період, фаза психічного розвитку.

Семінар 4. Аналіз критеріїв здійснення вікової періодизації психічного розвитку.

Практична робота 1. Діагностика психологічного віку.

Змістовий модуль 2.

Психологія раннього дитинства

Лекція 4. Зародження психіки дитини у пренатальному періоді (2 год.)

Пренатальний період як базовий для зародження психіки дитини. Стадії пренатального розвитку, їх зміст. Психологічні фактори пренатального розвитку, що зумовлюють психічне здоров'я дитини. Поняття про тератогени та їх вплив на психіку індивіда.

Основні поняття теми:

Пренатальна стадія, гермінальна, ембріональна та фетальна фаза розвитку, тератогени, бондінг.

Семінар 5. Психологічна характеристика новонародженого.

Семінар 6. Психічний розвиток немовляти.

Лекція 5. Психічний розвиток дитини раннього віку (2 год.)

Ранній вік як етап онтогенезу людини, розгляд його значення у становленні особистості базовими психологічними концепціями. Фізичні надбання дитини раннього віку та їх вплив на розвиток психіки. Соціальна ситуація розвитку переддошкільника. Предметно-маніпулятивна діяльність як провідна в ранньому віці, її динаміка.

Основні поняття теми:

Ранній вік, дитяча емансипація, предметно-маніпулятивна діяльність, наслідування.

Семінар 7. Формування особистості дитини раннього віку.

Практична робота 2. Діагностика психічного розвитку немовляти та переддошкільника.

Змістовий модуль 3.

Психологія середнього дитинства

Лекція 6. Психологія дітей дошкільного періоду (2 год.)

Дошкільний період як етап онтогенезу людини, його внесок у психічний розвиток. Аналіз соціальної ситуації розвитку дитини 3-6 років життя. Значення відвідування дитячого садка для соціалізації дитини. Ігрова діяльність – провідна для психічного розвитку дошкільника, її функції та динаміка. Зміст та механізми формування психічних новоутворень дошкільняти.

Основні поняття теми:

Дошкільний вік, гра, продуктивна діяльність, шкільна зрілість дошкільнят, психологічна готовність дитини до школи.

Семінар 8. Формування особистості дитини дошкільного віку.

Семінар 9. Розвиток пізнавальної сфери дошкільнят.

Практична робота 3. Діагностика шкільної зрілості дошкільняти.

Лекція 7. Психічний розвиток молодших школярів (2 год.)

Вплив фізичного розвитку молодшого школяра на його психіку. Соціальна ситуація розвитку учня початкової школи, детермінанти формування внутрішньої позиції школяра. Проблема «учнівського егоїзму», її причини та вияви. Психолого-педагогічні умови адаптації першокласника до умов шкільного навчання. Початкова шкільна дезадаптація: ознаки, вияви та способи корекції. Характеристика учіння як провідної діяльності дитини

молодшого шкільного віку. Психологічні причини неуспішності учнів початкової школи.

Основні поняття теми:

Молодший шкільний вік, внутрішня позиція школяра, початкова шкільна дезадаптація, учбова діяльність.

Семінар 10. Формування особистості учня початкової школи.

Семінар 11. Розвиток пізнавальної сфери молодшого школяра.

Змістовий модуль 4. Психологія дорослішання

Лекція 8. Психічний розвиток підлітків (2 год.)

Особливості фізичного та фізіологічного розвитку підлітка та їх вплив на розвиток психіки. Аналіз соціальної ситуації розвитку учня основної школи. Підліткова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи корекції. Специфіка провідної діяльності підліткового віку: альтернативні наукові підходи. Спілкування підлітків з ровесниками, формування та вияви почуття дорослості. Зміни в учінні підлітка, динаміка мотивації учіння в основній школі. Психологічні детермінанти низької успішності учнів основної школи.

Основні поняття теми:

Підлітковий вік, пубертатний період, підліткова шкільна дезадаптація, інтимно-особистісне спілкування.

Семінар 12. Формування особистості в підлітковому віці.

Семінар 13. Психологічні особливості важковиховуваних підлітків.

Лекція 9. Психологічні особливості юнацтва (2 год.)

Загальні соціальні та психологічні особливості юнацького віку. Альтернативні моделі соціального статусу юнаків, їх вплив на психіку. Характеристика систем спілкування юнаків з дорослими і ровесниками. Учбово-професійна діяльність як провідна для юнацького віку.

Основні поняття теми:

Юність, самовизначення, проблема сенсу життя, юнацька субкультура, навчально-професійна діяльність.

Семінар 14. Становлення особистості в юнацькому віці.

Семінар 15. Розвиток пізнавальної сфери юнацтва.

Практична робота 4. Діагностика успішності професійного самовизначення юнацтва.

Змістовий модуль 5. Психологія дорослості

Лекція 10. Психологія ранньої дорослості (2 год.)

Особливості фізичної сфери людини раннього дорослого віку та їх вплив на психіку. Типові психічні настанови та завдання представників раннього дорослого віку. Зміни в сфері пізнання, формування гнучкості та діалектичності мислення. Досягнення особистісної ідентичності, вияви психічної індивідуальності. Механізми самореалізації представників раннього дорослого віку – сімейний та професійний напрямки. Фази психічного розвитку в ранній дорослості.

Основні поняття теми:

Рання дорослість, психологічна зрілість особистості, життєва експансія, позитивна життєва настанова, самореалізація.

Семінар 16. Налагодження і розгортання близьких взаємин в ранньому дорослому віці.

Лекція 11. Функціонування психіки в середньому дорослому віці (2 год.)

Загальна характеристика середньої дорослості як етапу онтогенезу людини. Адаптація психіки до прогресуючих фізичних змін. Психосоціальний розвиток в середній дорослості. Завдання психіки щодо цього віку. Криза «середини життя», її детермінація, вияви та шляхи подолання. Диференціація гендерних психологічних властивостей чоловіків та жінок. Специфіка сімейних взаємин в середньому дорослому віці, детермінанти та динаміка ефекту «спустілого гнізда».

Основні поняття теми:

Середня дорослість, криза середини життя, життєва мудрість, ефект «спустілого гнізда».

Семінар 17. Розгортання професійного циклу особистості впродовж дорослості.

Лекція 12. Психологічні особливості людей похилого віку (2 год.)

Старість як етап онтогенезу людини, її періодизація. Старіння як психофізіологічне явище. Ставлення суспільства до представників пізньої дорослості – проблема ейджизму. Робота інтелекту в похилому віці, досягнення піку життєвої мудрості. Типові психологічні особливості людей похилого віку – іпохондрія, почуття вразливості та соціальної ізольованості, зосередженість на минулому. Специфіка соціальних взаємин людини пізнього дорослого віку.

Основні поняття теми:

Пізня дорослість, ейджизм, пенсійна зрілість, стареча самотність, страх смерті.

Семінар 18. Проблема збереження особистісної ідентичності в пізньому дорослому віці.

Практична робота 5. Діагностика успішності особистісної самореалізації дорослих.

6. Контроль навчальних досягнень**6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів**

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30	4	40	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10	2	10	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			78		81		92		92		87
Максимальна кількість балів: 430											
Розрахунок коефіцієнта: $430 : 60 = 7,16$											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

**Змістовий модуль 1.
Загальні питання психології розвитку**

Тема 3. Фактори психічного розвитку – 7 год.

Підібрати 3-4 прислів'я, в яких фігурують фактори психічного розвитку людини та розтлумачити зміст і правильність цих прислів'їв – 5 балів.

**Змістовий модуль 2.
Психологія раннього дитинства**

Тема 2. Психологія новонародженого та немовляти – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку немовлят, включаючи рубрики: назва і тривалість періоду, психічні суперечності, соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення, вікова криза – 5 балів.

Тема 3. Психічний розвиток дитини раннього віку – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку дітей раннього віку – 5 балів.

**Змістовий модуль 3.
Психологія середнього дитинства**

Тема 1. Психологія дітей дошкільного віку – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку дітей дошкільного віку – 5 балів.

Тема 2. Психічний розвиток молодших школярів – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку – 5 балів.

**Змістовий модуль 4.
Психологія дорослішання**

Тема 1. Психічний розвиток підлітків – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку підлітків – 5 балів.

Тема 2. Психологія юнацтва – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку особистості юнацького віку – 5 балів.

**Змістовий модуль 5.
Психологія дорослості**

Тема 1. Психологія ранньої дорослості – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку особистості раннього дорослого віку – 5 балів.

Тема 2. Психологія середньої дорослості – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку особистості середнього дорослого віку – 5 балів.

Тема 3. Психологія людей похилого віку – 7 год.

Заповнити таблицю щодо специфіки психічного розвитку особистості пізнього дорослого віку – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

- 1) своєчасність виконання роботи – 1 бал,
- 2) правильність виконання роботи: повна – 2 бали, часткова – 1 бал,
- 3) обсяг виконаного завдання: достатній – 2 бали, обмежений – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються в письмовій комбінованій формі.

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	тести	15
Другий (виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни)	запитання, що передбачає розгорнуту відповідь	4
Третій (встановлення спроможності до застосування знань на практиці)	психологічна задача	6

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену.

Таблиця 6.4.1

Критерії оцінювання відповіді студента на екзамені

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Повнота та правильність відповіді на перше теоретичне питання білету	15
Повнота та правильність відповіді на друге теоретичне питання білету	15
Правильність та аргументованість розв'язування психологічної задачі	10
Разом	40 балів

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Предмет, завдання та структура вікової психології.
2. Огляд історії становлення вікової психології.
3. Особливості застосування загальнонаукових методів у віковій психології.
4. Поняття про психічний розвиток, його особливості.
5. Біогенетичні концепції психічного розвитку дитини.
6. Психоаналітичне тлумачення психічного розвитку особистості.
7. Зміст біхевіористичного тлумачення психічного розвитку дитини.
8. Когнітивний підхід до психічного становлення індивіда.
9. Теорія розвитку вищих психічних функцій Л.С.Виготського.
10. Концепція діалектичного характеру психічного розвитку Г.С.Костюка.
11. Роль біологічної основи як фактору психічного розвитку особистості.
12. Соціальне середовище як умова і джерело психічного розвитку людини.
13. Діяльність як фактор психічного розвитку особистості.
14. Поняття про психологічний вік. Вікова періодизація психічного розвитку.
15. Аналіз критеріїв здійснення вікової періодизації психічного розвитку.
16. Вікові кризи психічного розвитку людини, їх причини та вияви.
17. Поняття про сенситивні періоди психічного розвитку особистості. Вікові та індивідуальні особливості розвитку психіки.
18. Вплив навчання та виховання на психічний розвиток особистості.
19. Аналіз показників психічного розвитку особистості.
20. Стадії пренатального розвитку дитини, їх значення для формування психіки дитини.
20. Вплив психологічних факторів пренатального розвитку на психіку новонародженого.
21. Психологічні особливості новонародженого.
22. Взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку немовляти.
23. Розвиток мовлення в немовлячому віці.
24. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність дитини раннього віку.
25. Розвиток пізнавальної сфери переддошкільника.
26. Формування особистості дитини раннього віку. Криза 3-х років.
27. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність дошкільняти.
28. Розвиток пізнавальної сфери дитини дошкільного віку.
29. Розвиток мовлення дитини в дошкільному дитинстві.
30. Формування особистості дошкільняти.
31. Шкільна зрілість дошкільняти: складові компоненти і діагностика.
32. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра.
33. Учбова діяльність - провідна для психічного розвитку молодшого школяра; динаміка мотивації учіння.

- 34.Формування особистості учня початкової школи.
- 35.Розвиток пізнавальної сфери в молодшому шкільному віці.
- 36.Розвиток мовлення в молодшому шкільному віці.
- 37.Початкова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи профілактики й корекції.
- 38.Вплив фізичного розвитку підлітка на його психічну сферу; проблема «пубертатного стрибка».
- 39.Соціальна ситуація розвитку підлітка – система взаємин і соціальний статус.
- 40.Характеристика учбової діяльності підлітка, зміни мотивації, причини низької успішності.
- 41.Розвиток пізнавальної сфери в підлітковому віці.
- 42.Розвиток мовлення в підлітковому віці.
- 43.Формування особистості підлітка. Криза 13-ти років.
- 44.Підліткова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи корекції.
- 45.Поняття про важковиховуваність підлітків та її причини.
46. Вияви і способи корекції важковиховуваності підлітків.
- 47.Соціальна ситуація розвитку юнацтва: альтернативні моделі.
- 48.Провідна діяльність та спілкування юнаків з навколишніми людьми.
- 49.Формування основних психічних новоутворень юнацького віку: самовизначення, індивідуальний план роботи інтелекту.
- 50.Криза 17-ти років, її причини, симптоматика та конструктивне подолання.
- 51.Фізичні зміни та функціонування інтелекту в ранньому дорослому віці.
- 52.Розгортання професійного циклу в ранній дорослості.
- 53.Встановлення близьких взаємин в ранньому дорослому віці.
- 54.Розгортання батьківських функцій в ранній дорослості.
- 55.Механізми самореалізації в середньому дорослому віці.
- 56.Криза середини життя, її детермінація та перебіг.
- 57.Розгортання професійного циклу в середньому дорослому віці.
- 58.Особистісні зміни в середньому дорослому віці.
- 59.Старіння і його вплив на психіку людей похилого віку.
- 60.Функціонування особистості людини пізнього дорослого віку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Психологія розвитку» для студентів спеціальності 053 Психологія

Разом: 180 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 36 год., модульний контроль – 10 год., самостійна робота – 70 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 5
Назва модуля	Загальні питання психології розвитку	Психологія раннього дитинства	Психологія середнього дитинства	Психологія дорослішання	Психологія дорослості
Кіль-сть балів за модуль	88 балів	81 бал	92 балів	92 балів	87 балів
Теми лекцій	1. Психологія розвитку як наука – 1 бал. 2. Особливості психічного розвитку людини – 1 бал. 3. Вікова періодизація психічного розвитку людини – 1 бал.	1. Зародження психіки дитини у пренатальному періоді – 1 бал. 2. Психічний розвиток дитини раннього віку – 1 бал.	1. Психологія дітей дошкільного віку – 1 бал. 2. Психічний розвиток молодших школярів – 1 бал	1. Психічний розвиток підлітків – 1 бал. 2. Психологічні особливості юнацтва – 1 бал.	1. Психологія ранньої дорослості – 1 бал. 2. Функціонування психіки в середньому дорослому віці – 1 бал. 3. Психологічні особливості людей похилого віку - 1 бал.
Кількість балів	3 бали	2 бали	2 бали	2 бали	3 бали
Теми семінарів	1. Загальні особливості психічного розвитку людини – 11 балів 2. Фактори психічного розвитку людини – 11 балів 3. Теорії психічного розвитку – 11 балів. 4. Аналіз критеріїв здійснення вікової періодизації психічного розвитку – 11 балів.	1. Психологічна характеристика новонародженого – 11 балів. 2. Психічний розвиток немовляти – 11 балів. 3. Формування особистості дитини раннього віку – 11 балів.	1. Формування особистості дитини дошкільного віку – 11 балів. 2. Розвиток пізнавальної сфери дошкільнят – 11 балів. 3. Формування особистості учня початкової школи – 11 балів. 4. Розвиток пізнавальної сфери молодшого школяра – 11 балів.	1. Формування особистості в підлітковому віці – 11 балів. 2. Психологічні особливості важковиховуваних підлітків – 11 балів. 3. Становлення особистості в юнацькому віці – 11 балів. 4. Розвиток пізнавальної сфери юнацтва – 11 балів.	1. Налагодження і розгортання близьких взаємин в ранньому дорослому віці – 11 балів. 2. Розгортання професійного циклу особистості впродовж дорослості – 11 балів. 3. Проблема збереження особистісної ідентичності в пізньому дорослому віці – 11 балів.

Кількість балів	44 бали	33 бали	44 бали	44 бали	33 бали
Теми практичних робіт	1. Діагностика психологічного віку – 11 балів.	1. Діагностика психічного розвитку немовляти та перед дошкільника – 11 балів	1. Діагностика шкільної зрілості дошкільняти – 11 балів.	1. Діагностика успішності професійного самовизначення юнацтва – 11 балів.	1. Діагностика успішності особистісної самореалізації дорослих – 11 балів.
Кількість балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів
Самостійна робота	1. Тлумачення прислів'їв – 5 балів	1. Психічний розвиток немовляти - заповнення таблиці – 5 балів. 2. Психічний розвиток переддошкільника - заповнення таблиці – 5 балів.	1. Психічний розвиток дошкільняти - заповнення таблиці – 5 балів. 2. Психічний розвиток молодшого школяра - заповнення таблиці – 5 балів.	1. Психічний розвиток підлітка - заповнення таблиці – 5 балів. 2. Психічний розвиток юнацтва - заповнення таблиці – 5 балів.	1. Психологія людини раннього дорослого віку - заповнення таблиці – 5 балів. 2. Психологія людини середнього дорослого віку - заповнення таблиці – 5 балів. 3. Психологія людини пізнього дорослого віку – заповнення таблиці – 5 балів.
Кількість балів	5 балів	10 балів	10 балів	10 балів	15 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 430 Коефіцієнт для переведення у 60-бальну шкалу – 7,16				
Підсумковий контроль	Екзамен - 40 балів				

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Крайг Г., Бокум Д. Психологія розвитку. – СПб.: Питер, 2012. – 992 с.
2. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с.
3. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А. Вікова психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.

Додаткова література:

1. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 128 с.
2. Павелків Р.В. Вікова психологія: підр. – К.: Кондор, 2015. – 469 с.
3. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2017. – 352 с.
4. Психологія человека от рождения до смерти: Психологический атлас человека / Под ред. А.А. Реана. – СПб.: Евро-Прайм, 2015. – 651 с.
5. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. – Київ, 2017. – 548 с.
6. Шеффер Д. Дети и подростки: Психологія розвитку. – СПб.: Питер, 2013. – 976 с.